

van bij voorbeeld timmerlieden of metselaars heeft weinig zin, omdat de organisten maar een deel van hun inkomen verdienen als stadsorganist; de rest verdienen ze meestal met het geven van muzieklessen, het organiseren van concerten, de verkoop van muziekwerken, of op een andere manier.

De organisten van de Grote Kerk beginnen vaak met een salaris van f 600,— per jaar; daarna volgen in de loop der jaren dan twee verhogingen van elk f 150,— tot maximaal f 900,— per jaar⁶⁴). Het verhogen van het tractement gaat vaak gepaard met een verzwarende van de dienst, zoals bij Hendrik Wilkens in 1709⁶⁵). George Cuhnel grondt in 1716 zijn verzoek om salarisverhoging met de mededeling, dat hij belast is met een 'zware famielje' en hij te lijden gehad heeft van zware schaden en bankroeten, daarbij vermeldend, dat zijn voorganger Wilkens f 900,— verdiende en hij maar f 600,—. De kerkmeesters besluiten hem 'bij provisie' f 150,— opslag te geven⁶⁶). Misschien heeft hij pech gehad met een lening voor de aankoop van onroerend goed aan de Schiedamsedijk voor f 4550,— in 1713, waarvan hij jaarlijks f 500,— moet aflossen en een rente van vier procent moet betalen⁶⁷). In 1719 besteden de kerkmeesters het groot onderhoud van de stadsorgels aan Cuhnel, tot die tijd het werk van Jan Duytschot, die dat door hoge ouderdom of afwezigheid niet meer naar behoren kan doen; hij verdient daar f 100,— per jaar mee⁶⁸).

Adriaan Burgvliet, organist van de Waalse Kerk, die in 1764 ruim negen maanden de plaats van de overleden François Woordhouder, organist van de Grote Kerk, heeft waargenomen, vraagt om het tractement zoals van Woordhouder te mogen genieten. Dit gaat de kerkmeesters te ver; ze besluiten hem 'een douceur toe te leggen' van f 420,—⁶⁹).

Nicolaas Woordhouder en Johannes Hendrik Bruijninckhuijsen, organisten van de Grote Kerk, genieten vanaf hun aanstelling, resp. in 1720 en 1778, een salaris van f 900,— per jaar⁷⁰); de organisten van de andere kerken, behalve van de Waalse, verdienen vrijwel steeds f 300,— per jaar⁷¹).

Een aantal organisten kan soms een aardige bijverdienste hebben aan het visiteren van orgels, d.w.z. een grondig onderzoek in verband met reparatie of vernieuwing. Bij de orgels van de Grote Kerk zien we in 1680 Hendrik Wilkens aan het werk⁷²), in 1683/84 Pieter Soupart⁷³), in 1696 Hendrik Wilkens, Pieter Soupart, Willem van Dam en Dirk Scholl (uit Delft)⁷⁴), in 1712 Dirk Scholl, Willem van Dam, Jan Penteris en George Cuhnel⁷⁵), in